

jih lahko rekonstruirali. Sicer pa navsezadnje to nitj ni tako važno, pač pa je pomembno, da smo sam žgalni vrč opredelili, da smo mu določili starost in da je sedaj v muzejski zbirki, česar brez dvoma ne bi bilo, če ne bi najditelji postopali tako, kot so. In prav zato se jim še enkrat zahvaljujem v imenu muzeja. Hkrati pa opozarjam tudi na veliko bogastvo, ki je zbrano v Loških razgledih in ki ga verjetno vse premalo poznamo, kajti brez članka v Loških razgledih bi ne bilo mogoče razvozlati skrivnostne posode.

Andrej Pavlovec

DARILO LOŠKEMU MUZEJU

Dne 12. aprila 1973 se je oglasil v muzeju Štefan Šifrer iz Stare Loke št. 36 ter prinesel s seboj oljno podobo, delo Štefana Šubica. Povedal je, da je slika iz zapuščine njegovega brata Janeza Schiffrerja iz Chisholma (ZDA), zdaj pokojnega izseljenca, ki je nesel sliko s seboj v Ameriko kot spomin na rodni kraj. Zanimivo je, da je slika sedaj spet prišla nazaj v Škofjo Loko — kar se sicer redko dogaja z umetninami — ter tako kot del osebne lastnine dvakrat preromala ocean in se vrnila domov.

Slika meri $52,2 \times 42,7$ cm in je napeta na star spodnji okvir, ki ima še navzkriž-

ne prečke; zlat patiniran okvir je novejšega datuma, sodobni izdelek. Platno je grobo domače in počrnelo ter pribito na podokvir ponekod še s starimi žebli, drugje že z medeninastimi novimi žebličkami. Vsa slika je precej temna in prelakirana ter brez signature, je pa brez dvoma delo Štefana Šubica in predstavlja Marijino kronanje v kombinaciji s sv. Trojico. Na levi je naslikan Kristus v vihrajočem rdečem plašču — draperiji, tako da je od pasu navzgor gol; na levi rami ima križ in se sklanja naprej ter proti sredini slike, v desnici pa drži krono nad Marijino glavo. Krono z druge strani prav tako drži Bog oče, sedeč na oblaku; z levico se opira na svet — oblo. V sredini slike je sv. Duh v obliki globa, pod njim v spodnji polovici slike pa kleči Marija v belem oblačilu in v modri draperiji, tako kot jo običajno slikajo.

Slika je zelo potemnela in je potrebna restavratorskega posega, predvsem čiščenja, sicer pa je dobro ohranjena. Tako je Loški muzej dobil še eno sliko Štefana Šubica, ki je toliko bolj dragocena, ker je po dolgem času to zopet enkrat darilo muzeju in se zato darovalcu Štefanu Šifrerju s tem zapisom še posebej zahvaljujemo.

Andrej Pavlovec

MUZEJSKI IZLETI LETA 1973

Tudi letos smo napravili tri izlete, i. s. na skrajno zahodno in jugovzhodno mejo Slovenije, čez mejo pa v bližnji, obmorski del Furlanije.

V krasnem, sončnem dnevu 29. maja smo se peljali skozi Selško in Baško dolino v Posočje. V *Železnikih* smo si pod vodstvom Nika Žumra in stalne varuhinje Tonke Ramovš ogledali muzejske zbirke v Plavčevi hiši. Na *Mostu na Soči* smo obiskali cerkev, ki jo krasijo slikarije Toneta Kralja, in rojstno hišo pisatelja Ivana Preglja. V *Tolminu* nam je naš predsednik dr. Pavle Blaznik ob spomeniku puntarjev razložil potek in pomen kmečkih uporov in posebej tolminskega punta. Sestali smo se s sode-

lavcem Loških razgledov profesorjem Janezom Dolencem iz Četene ravni in z upravnico tolminskega muzeja Marijo Rutarjevo.

Po levi strani Soče smo se peljali pod gričem sv. Lovrenca, kjer počiva pesnik Simon Gregorčič, in po razgledni cesti na *Vrsno*, kjer smo obiskali njegovo rojstno hišo in v soseščini brali še na spominski plošči o Antonu Gregorčiču, voditelju goriških Slovencev v dobi narodnega prebujenja. Skozi Kobarid smo se usmerili k vznožju Matajurja v vas *Sužid*, da smo spoznali poseben tip sredozemskih hiš in zanimivo gotško cerkev iz 15. stoletja.

Izletniki Muzejskega društva pred baziliko v Ogleju. (Foto Fr. Planina)

Cilj izleta je bila vas *Breginj* ob zahodni meji Jugoslavije pod Breškim Javlovcem, ki smo jo dosegli po lepi vožnji skozi Staro selo, Kred, Borjano in Sedlo v podnožju Kobariškega Stola, nameščene nad dolino gornje Nadiže. Snažne hiše z lesenimi hodniki in nizkimi, korcastimi strehami, nekatere okrašene s slikarijami na zunanji steni, razodevajo beneškoslovenski tip gradnje in napravijo prijeten vtis.

Nazaj grede smo se ustavili za kosilo v *Kobaridu*, pogledali Savinškov spomenik Simona Gregorčiča in se z griča sv. Antona, kjer je razkošno urejena kostnica v 1. svetovni vojni padlih italijanskih vojakov, v cerkvi pa slike Toneta Kralja, razgledali po okolnih gorah in dolinah Soče in Nadiže.

Ustavili smo se še v *Trenti* in na *Vršiču*. Pri postanku v Tičarjevem domu na *Vršiču* je predsednik Muzejskega društva spregovoril v spomin pokojnega društvenega odbornika Lovra Planine, ki je začel z našimi izletmi in jih vestno organiziral do svojega zadnjega leta, nakar smo vsi navzoči počastili njegov spomin.

Drugi izlet smo imeli 13. julija. Skozi Ljubljano smo se peljali do *Urha* nad Dobrunjami in obiskali spominsko zbirko v nekdanji cerkvi, mučilnico partizanov in aktivistov, lepo urejen park in veličasten spomenik vojnim žrtvam, delo Karla Putriha, Zdenka Kalina in Borisa Kobeta.

Vožnjo smo nadaljevali po dolinah Besnice in Reke in skozi Smartno pri Litiji do gradu *Bogenšperk*, kjer je znameniti zgodovinar Janez Vajkard Valvasor preživel 20 let srečnega in delovnega življenja. Ob vodstvu vestne hišne vodnice smo si ogledali grajske sobane, ki bude spomine na slavnega lastnika, hkrati pa služijo za razstave likovnih umetnikov.

Od jutra nas je spremljal dež, med obiskom *Bogenšperka* pa je prenehal. Med vožnjo po dolini Temenice in mimo Trebnjega je še grmel in pred nami so bili črni oblaki, vendar se je počasi zjasnilo in popoldne je bilo sončno. V *Novem mestu* smo obiskali Dolenjski muzej. V muzeju je bila razstava o zgodovini zdravstva na Dolenjskem. Po razstavi in po lepi, novi galeriji nas je vodil direk-

tor muzeja profesor Janko Jarc, po zbirkah NOB v posebni zgradbi pa prijazni kustos zgodovinar NOB.

Čez Gorjance nas je peljala pot v *Mertliko*. Oglasili smo se v Belokranjskem muzeju in si ogledali lepo urejene zbirke pod vodstvom direktorja profesorja Jožeta Dularja. Po kosilu v hotelu Bela krajina smo nadaljevali pot skozi Gradac, Črnomelj in Dragatuš na *Vinico*, ki je bila naš končni cilj. Šli smo do Kolpe pri kopališču in obiskali rojstno hišo pesnika Otona Župančiča in vrt s Savinškoviim kipom pesnika.

Vračali smo se skozi Črnomelj in Semič ter po dolinah Črmošnjice in Krke ter se ustavili v *Dolenjskih Toplicah* in na *Krki*.

Tretji izlet smo opravili 30. avgusta, ko je bil med deževnimi dnevi k sreči deloma sončen dan brez dežja. Po vožnji skozi Ljubljano in po novi avtocesti Vrhnika—Postojna in postanku v *Sežani* smo prešli mejo pri Fernetičih, le dva dni pred uvedbo strožjih ukrepov zaradi kolere v Italiji. V *Trstu* smo se ustavili le pol ure zaradi menjave valute. Nato smo se peljali po obalni cesti skozi Barčevlje, mimo Miramara, Devina, Štivanca in skozi Tržič v *Oglej* v Furlanski nižini. Oglej je bil naš glavni cilj. Tam smo si ogledali znamenito baziliko, ki v dveh kriptah, talnih mozaikih in veličastni arhitekturi razodeva svojo preteklost od začetka 4. stoletja naprej. Šli

smo po Sveti cesti (Via sacra) mimo vrste izkopanin in mimo ostankov rečnega rimskega pristanišča. Od 2. stoletja pred našim stetjem skozi rimske čase, skozi dobo sv. Mohorja, ki je od tod širil krščanstvo na vzhod, skozi razdobje oglejskih patriarhov v srednjem veku sega zgodovina Aquileje—Ogleja do let prve svetovne vojne, ki je pustila žalostno sled v parkovno urejenem pokopališču ob baziliki, kjer ležijo ob umetniških spomenikih vojaki, ki so padli v hudih soških ofenzivah. Iz Ogleja smo se peljali v lagunski svet *Gradeža* in z motornim čolnom na otoček *Barbano*.

Na povratku po dobro obdelani Furlanski nižini z lepo urejenimi naselji smo prešli skozi Červinjan v bližino zloglasnega taborišča Gonars in se zapeljali skozi zidana vrata v nasipih v trdnjavo mesto *Palmanova*, obkrožili šesterokotni osrednji trg in po prijetni vožnji skozi Gradiško in druge kraje dosegli *Gorico*, kjer je bil daljši postanek, ki so ga izletniki uporabili po svoji volji. Po prehodu čez mejo v Gorici smo se odpočili v znanem, a ne več dovolj prijaznem gostišču Šterk pred Sempasom. Od tam je šla naša pot brez oddiha skozi Ajdovščino, čez Col in Črni vrh proti domu.

Na prvem izletu je bilo 41, na drugem in tretjem po 40 udeležencev. Na vseh treh izletih je podpisani razlagal pokrajino in kraje. Vozil je šofer Stane Dolenc s Transturistovim mercedesom.

France Planina

NOV ZEMLJEVID

Planinska zveza Slovenije je za tisočletnico Loke izdala zemljevid *Škofjeloško pogorje in soseščina* v merilu 1:40.000. Slika ozemlja je skoraj kvadratična (61 × 60 cm), zložen zemljevid ima pripraven žepni format (23 × 12 cm). Izdelan je po Osnovni državni karti 1:10.000, ki jo snema Geodetski zavod SRS v Ljubljani aerofotogrametrično, to je po naprej določenem programu fotografiranja iz aviona, nakar posnetke tehnično obdelujejo na kompliciranih, preciznih aparatih in jih dopolnjujejo z obhodi po terenu. Na ta način so najtočneje posneti

potek vodovja, cest in poti, razprostranjenost in meje gozdov, naselij, položaj posameznih stavb in vrhov. Razen strnjenih naselij in vrhov so s pravilnimi imeni označene tudi številne samotne kmetije, razni značilni objekti in deli zemljišč. Relief ozemlja je podan s plastnicami v razmaku 20 m. Slika ozemlja je zelo jasna in nazorna, po plastičnosti spominja že na odlične švicarske planinske karte.

Na vzhodnem robu so prikazani Škofja Loka, Dorfarje, Naklo, na severnem Poljšica, Jamnik, del Jelovice z Bitenj-